

NOVINKY

15

Květen-červenec
2018
ZPRAVODAJ SO
ročník 4

*

www.so-novinky.obadalek.cz

Web sponzoruje Václav Obadalek - Bobr.

JEDNOU SKAUTEM - NAVŽDY SKAUTEM

Patnácté elektronické číslo, web v řádném provozu.

OBČASNÍK

OBSAH

ODDÍLOVÉ / DRUŽINOVÉ ZPRÁVY

Ze schůzky Pražské a Hanácké družiny SO.

INFORMAČNÍ ZDROJE

Vzpomínka na br. K. Lešanovského-Kaye.
Odkaz na internetové informace o skautské rodině Formanových z Čáslavi.

ZAJÍMAVÉ ZPRÁVY

V Křišťanově ulici na Praze 3 byla odhalena pamětní deska Jaroslavu Foglarovi.

NAVŽDY ODEŠLI

Připomenutí zesnulých, k nimž SO přijal oznámení.

HISTORICKÉ ZAMYŠLENÍ ...

„Muklovské vzpomínky“ br. Péguyho na br. Baghýru.

PŘED UZÁVĚRKOU

Otec Miloše Formana – skaut, odbojář za II. světové války.

Na červencový kraj pomalu padala tma a tábor skautů se nořil do jejího hávu. Vše postupně umlkalo, jen tu a tam se ozval osamělý hlas z ptačího hnízda a okolo kuchyně se neslyšně prosmýkla sova. Hoši z oddílu už byli ve skautských krojích a čekali na pokyn vůdce oddílu. Náhle se kraj ocitl ve zvláštním, sílícím světle. To velký Měsíc se vykutálel z hradby kopce, chvíli zůstal stát, přilepen k vrcholům nejvyšších stromů, jež ve tmě splývaly do nejasné čáry horizontu, pak se oddělil od

temných obrysů zdejších hor a stoupal výš a výš,razil si cestu mezi hvězdami, rozsypanými hustě vedle sebe po inkoustové obloze. Kraj zalilo bledé světlo. V tomto okamžiku se hoši dali do pohybu, vůdce je vedl na jedno místo na nedaleké lesní mýtině. Nikdo ani nehlesl. Mlčeli, vědouce, co je v tom vzdáleném ne dohlednu čeká. Kraj zalilo bledé světlo Luny, postříbřilo vyčnívající předměty a vedle nich položilo ostře ohraničené černé stíny. Ani stíny, ani světlo nezůstaly v klidu. Jak měsíc putoval oblohou, posouvaly se i ony. Byla to zvláštní, pradávna hra stínu a světla, při níž jeden hráč nedovedl proniknout na pole toho druhého. To už začíná rozkvétat na lesní mýtině podivuhodný květ vatry, sílící každým okamžikem. Do ticha zalitého zvláštním jasem znějí slova: „Slibuji na svou čest a svědomí ...“

Frič Jaroslav – Norek

ODDÍLOVÉ / DRUŽINOVÉ ZPRÁVY

Zápis ze schůzky Pražské družiny SO, která se konala 13. 2. 2018

Členové této družiny SO se sešli v klubovně ORJ Praha 2 na Vinohradech v Bělehradské ul. Schůzky se zúčastnilo (postupně přicházejících) 22 členů - viz prezenční listina.

V příjemně vytopené zasedačce s připraveným občerstvením jsme zahájili schůzku 1. slokou skautské hymny.

Jako obvykle si sestra Hůlková-Amálka připravila pár hezkých citátů tentokrát z výroků Jana Wericha:

„Kdo chce, hledá způsob. Kdo nechce, hledá důvod.“

„Člověk, který nikdy neplakal, nežil opravdový život.“

„Neříkej, že nemůžeš, když nechceš. Protože přijdou velmi brzy dnové, kdy to bude daleko horší. Budeš pro změnu chtít a pak už nebudeš moci.“

„Život vždycky stál, stojí a bude stát za to, aby ho člověk dožil. Ono se s ním po pravdě ani nic víc dělat nedá.“

Potom nás ses. Amálka seznámila, jaká životní jubilea v příštích třech měsících čekají některé členy SO. Všichni jsme jim poblahopřáli potleskem

4.2.1927	91	prof. MUDr.	Zámečník	Jiří	
5.2.1940	78		Jeschke	Petr	Derviš
11.2.1927	91	JUDr.	Chodounský	Slavoj	Robin
12.2.1930	88	MUDr.	Dvořáková	Hana	Hanka (Bucla)
12.3.1933	85		Socher	Adolf	Dolfi
17.3.1917	101		Marek	Eduard	Hroznýš
26.3.1931	87		Lom	Miloň	Tom
4.4.1927	91	Ing. arch.	Kunca	Karel	Orel
16.4.1935	83		Duchoňová	Jitka	Sojka
23.4.1937	81		Jedlička	Josef	Bagheera

S br. Edou Markem-Hroznýšem, jsme si přitukli šampaňským k jeho loňským stým a letošním blížícím se sto prvním narozeninám. Při té příležitosti nás bratr Hroznýš pozval na oslavu svých 101. narozenin do zázemí kostela sv. Anežky na Spořilově dne 18. 3. v 16 hod. – oslava bude spojena s uvedením jeho 2. knihy. Tentokrát bude vedena jeho životopisem.

Dále nám Amálka vyřídila pozdravy od sester a bratří, kteří se většinou ze zdravotních důvodů nemohli zúčastnit: od sestry Ireny Skálové – Kendy, Zdeny Wittmayerové, Jitky Duchoňové – Sojky, Dáši Burešové a br. Radima Bureše. Také připomněla Mezinárodní den skautek 22. 2. Při této příležitosti se bude konat v sobotu 24. 2. v 9,30 hod v zázemí kostela sv. Ignáce (vchod z Ječné ul.) beseda s pokračováním čtení vzpomínek Lady B.P., spojená s pohoštěním z vlastních zdrojů. Ukončení bude kolem 13. Hodiny. Organizační podporu poskytuje Klub OS „38. Ječná“ pražského střediska Maják. Celé setkání Pořádá Odbor duchovní výchovy Junáka a oldskautky a oldskauti z Prahy.

Než se br. Hroznýš s bratrem Beránkem - Sidem připravili na hlavní bod naší schůzky - a to na vzpomínky Hroznýše na uplynulých 100 let - byly probráný některé drobné připomínky:

- br. Jindřich Valenta - Vlk vrátil zapůjčenou kroniku z pozůstalosti po br. Grizzlym
- br. Sochor – Dolfi se omluvil z příštích schůzek, špatně chodí a je pro něj stále horší se někam dopravit
- br. Vladimír Hübsch - Číl shání parťáka na letní sjezd (10 dnů od 13. 7. 2018) malých říček na pobřeží Balkánu

- br. Vladimír Pechar - Pluto se omlouvá všem, které při náhodném setkání nepozdraví – poslední dobou stále hůře vidí a nerozpoznává obličeje
- br. Dolfi všechny zve na tradiční koncert zrakově postižených v Deylově akademii dne 8. 3. od 14 hod. kdo má zájem o Čestná léta, musí si podat žádost – formuláře jsou u ses. Amálky.

Hlavním programem této schůzky bylo „zповídání“ br. Hroznýše na základě jeho 1. knížky „Cesty boží jsou nevyzpytatelné“, která byla vydána loni a byla věnována jeho tatínkovi. Ptal se ho br. Zdeněk Beránek - Sid.

Obdivuhodné vzpomínky br. Hroznýše nás zavedly na jeho rodný Žižkov v době jeho dětství i mládí a připomněly vstup do skautského oddílu. Dále br. Hroznýš vzpomínal na dobu okupace, kdy se už jako mladý příručí v realitní firmě svého otce zapojil do pomoci židovským spoluobčanům, byl několikrát

potrestán kratším německým uvězněním a za Pražského povstání pracoval jako vojenská spojka. Po ukončení 2. světové války se již jako otec rodiny opět věnoval skautingu jako vedoucí nově vzniklého střediska Pochodeň. V roce 1950 byl on i jeho žena odsouzeni za protistátní činnost na 10 resp. 13 let vězení. Ale i na svůj vězeňský úděl vzpomínal se svým suchým humorem. Stejně jako první knížku, tak i jeho druhou knížku, s ním sepsala redaktorka Michaela Tučková.

Po tomto milém povídání požádala (opět) ses. Amálka kohokoliv z členů Pražské družiny, kdo by měl chuť si popovídat o svých zkušenostech, znalostech i umění apod., necht' se ozve a rádi mu dáme prostor na našich schůzkách.

Na doporučení ses. Zelinkové a Bouzkové a bří. Beránka-Sida a Jecha-Kamzíka byl přednesen návrh na přijetí nové členky SO ses. Adély Čapkové ze střediska Maják, vedoucí OS Ječná 38. Všichni členové schůzky souhlasili. Ses. Čapková v závěru schůzky se přišla osobně představit. Příslušné přihlašovací formuláře s krátkým životopisem a prohlášením o nečlenství v KSČ doručí do konce března ses. Bouzkové ses. Ivana Zelinková.

Příští schůzka se koná 15. 5. 2018 v 15,00 hod. v klubovně 10. střediska Bílá Hora Praze 6 v Opukové ul. 357/9.

Schůzka byla ukončena Gilwellským kruhem a večerkou v 18 hod.

PS:

Po příchodu domů ze schůzky čekal na Amálku několikastránkový dopis od br. Miloše Loma, kde shrnuje svou skautskou minulost, doufá, že se všichni uvidíme na oddílové schůzi v září.

Zapsala: Ivana Zelinková, doplnila: Vladimíra Hůlková-Amálka

Výběr dalších fotografií, ukazujících diskusi ...

... a dokreslujících atmosféru schůzky a soustředění účastníků, včetně pěkné výzdoby klubovny okresu Praha 2 jak byly dodány redakci Zpravodaje SO.

Poznámka: foto domu, kde se nachází klubovna okresu Praha 2, bylo nalezeno na internetu a upraveno pro potřeby Zpravodaje.

<-- Klubovna ORJ Praha 2

Zápis

z 55. schůzky Hanácké družiny Svojsíkova oddílu, která se konala dne 12. 4. 2018 v Olomouci v klubovně oldskautů Skautského domu, Holická ulice.

Přítomní: Karel Berka, Jar. Frič, Libor Kvapil, Zdeněk Šobr, Lad. Šrom, Oldřich Tanert, Helena Večeřová, Magdalena Ženčáková (viz též prezenční listina)

Omluveni : Jarmila Koluchová, Josef Pánek, Mir. Pospíšil, Jan Sršeň, Lubomír Studený, všichni ze zdravotních důvodů, Lad. Šín pečuje o manželku

Rovněž ze zdravotních důvodů se omluvili oba pozvaní hosté: Dušan Janík ze Zlínské družiny SO a Broněk Hlůza.

1. Schůzku jsme zahájili první slokou skautské hymny.
2. Jako slovo k zamyšlení zazněla báseň Skautství od bratra Ladislava Ruska – Šamana, našeho bývalého člena.
3. Rádi jsme mezi sebou přivítali dva nové členy: sestru Helenu Večeřovou - Agni z Hraběšic a bratra Oldřicha Tanerta z Rudy nad Moravou. Rádce družiny oběma předal jmenovací dekrety, stužky, domovenky, odznaky a nášivky. Ať se jim s námi líbí !
4. Stav družiny: Nynější počet členů včetně dvou nových posil, je 14 a sice 11 bratrů a 3 sestry. Se všemi dnes nepřítomnými jsme v kontaktu buď písemně nebo telefonickém.

5. Probrali jsme novinky z OR SO :

- situace s novým řádem SO se blíží do cíle. Sestra vůdkyně Hana Bouzková je v kontaktu s místonáčelní ses. Buškovou. Statut SO, který schvaluje náčelnictvo, bude stručný – bude zde definováno pouze vlastní vyznamenání a základní podmínky pro udělení. Podrobnosti činnosti - počet schůzí, složení oddílové rady a pod. si určí SO samostatným vlastním řádem;
- adopce na dálku dále pokračuje, naše sponzorovaná indická dívka úspěšně studuje, poslední dopis od ní přišel před vánoce 2017;
- družinami byly předloženy návrhy nových členů SO pro tento rok. Celkem je podáno 13 návrhů, za naši družinu je navržen bratr Lubomír Vaňák – Ester. Bratr Ester založil v roce 1990 středisko v Dubu nad Moravou, které spolu se svou ženou úspěšně vede. Středisko má letos 150 členů, z toho 7 hendikepovaných. Kromě výchovy ve středisku rozvíjejí široce mezinárodní skautskou spolupráci (Holandsko, Kanada, Chorvatsko, Francie, Itálie), podílejí se na obnově Staré Vody a dalších, zejména charitativních projektech.

6. Skautské akce v nejbližší době (doporučujeme dle možností účast):

- 21. dubna – výstup na Ivančenu, skautská pouť Svatý Kopeček;
- 29. dubna – skautská mše Ruda nad Moravou;
- 8. května – memoriál Dr. R. Plajnera – Tesák, sv. Hostýn;
- 1.-3. června – jamboree Kmene dospělých Miletín – z naší družiny jsou přihlášení tři členové, další účast je možná.

7. Družinové akce.

Akce minulé:

Poslední akcí v minulém roce bylo již 23. mezinárodní setkání skautských sběratelů v Olomouci 25. listopadu 2017. Akce nebyla organizována naší družinou, ale několik našich členů se jí zúčastnilo. Zajímavý zde byl především doprovodný program: promítání dokumentu Skauti bez lilie a beseda o životě a skautingu v Keni. Skauting má v Keni vysoký kredit, je ve společnosti široce uznáván.

Akce připravované:

- 28. 6. 2018 – návštěva Choliny u Litovle. Je zde kvalitní Hanácké muzeum, které obsahuje i skautskou část, dále Muzeum ořezávek – soukromé muzeum skautky sestry Piroltové a na místním hřbitově jsou pochováni dva členové Hanácké družiny, bratři Hubáček a Pirolt – Bobr. Podrobnosti organizace výpravy a jejího průběhu budou sděleny všem členům družiny okolo poloviny června samostatnou pozvánkou (e- mailem nebo poštou).
- 21. 8. 2018 (nebo okolo tohoto data) – návštěva letního tábořiště JeLŠ na Olšanských Horách u Štítů. Po stanovení konkrétního dne bratrem Ježkem upřesníme organizaci a všichni opět obdrží samostatnou pozvánku. Letos zde bude probíhat čekatelův kurz.
- 15. 9. 2018 – koná se výroční členská schůze v Praze. Opět včas dostanete všichni pozvánku, buď přímo z Prahy nebo ode mne. Bratr Norek chystá doplňkový program po schůzi – návštěvu Kramářovy vily.

8. Různé .

- sestra Agni navštívila letos Izrael a podělila se s námi o čerstvé dojmy a zážitky z této cesty. Všem, kteří mají možnost velice doporučuje návštěvu těchto končin, jelikož je to velice krásná země;
 - noví kandidáti na členství v SO : Všechny členy prosím, aby u středisek ve své oblasti zjistili, zda nemají vhodné kandidáty. Do konce letošního roku je dost času na vyřízení formalit, aby mohly být podány návrhy na členství pro rok 2019;
 - bratr Frič – Norek se po odchodu bratra Straucha - Grizzlyho ujal vedení kroniky Svojsíkova oddílu. V této záležitosti je pozván na červnovou oddílovou radu SO, kde budou upřesněny podrobnosti. Pro odesílání příspěvků do kroniky je zřízena samostatná e- mailová adresa: kronikasvojsik@post.cz .
- ## 9. Schůzku jsme zakončili písní „Nikdo nemá zdání, co je to skautování“ včetně zpěvu poslední sloky v uzavřeném kruhu.

Poděkování :

- Sestře Agni a bratru Oldovi děkuji za velmi bohatý příspěvek k občerstvení !
- Oběma sestrám díky za organizaci pohoštění !
- Všem členům za dobrovolné příspěvky do klobouku – klobouk přijal celkem 1000 Kč na činnost, částka bude přijata do družinové pokladny.

Zapsal:

Zdeněk Šobr

Příloha: výběr fotografií

Úprava pro web SO a pro Zpravodaj SO: Kamzík

Informační zdroje

Zajímavé informace ze Skautského institutu Junáka o rodině Miloše Formana (narozen 18. 2. 2018 v Čáslavi, zemřel 13. 4. 2018 v USA), jež přebírají česká média:

<https://magazin.aktualne.cz/rudolf-forman-reziser-milos-forman-gestapo/r~daa35ae2f4fd11e6bc17002590604f2e/>.

Bratr Karel Lešanovský – Kay zemřel před pěti roky

■ Bratr Ing. Karel Lešanovský – Kay (*26. ledna 1929 – †25. dubna 2013), nositel Řádů Stříbrného vlka a Zlaté Syringy a řady dalších skautských vyznamenání, oceněný ministrem obrany ČR Pamětním odznakem odboje a odporu

proti komunismu, jedna z nejvýznamnějších osobností našeho skautského hnutí, člen Svojsíkova oddílu Junáka – českého skauta a Skautského oddílu Velena Fanderlika, byl povolán na věčnost po těžké nemoci 25. dubna 2013 ve věku 84 let. Vzděláním ekonom, který pro svůj odpor ke komunistické totalitě toto povolání většinu života nemohl vykonávat, „amatérský“ historik, jehož dílo představuje zásadní a důležitý přínos pro historii našeho skautského hnutí, který má trvalou a nezastupitelnou hodnotu a význam.

V nekrologu a v dalším článku věnovaném posmrtně Kayovi, které byly uveřejněny ve sborníku „*Památce bratra Ing. Karla Lešanovského*“, uspořádaném a vydaném bratrem Milošem Blažkem – Merkurem, jsem uvedl, že *Kay skutečně byl a také navždy zůstane mimořádnou skautskou osobností, jednou z největších, nej kvalitnějších a nej hodnotnějších, jaké kdy naše skautské hnutí mělo. Proto jeho odchod na věčnost je pro náš skauting velkou a nenahraditelnou ztrátou. Protože význam a dílo Kaye přesahuje hranice skautského hnutí a hluboce zasahuje do veřejného a společenského života nejen v Děčíně, kde léta žil, ale v celé České republice, s plnou odpovědností můžeme konstatovat, že Kayova smrt je ztrátou pro celou naši společnost. Kay si plně zaslouží, aby nebyl zapomenut skauty a skautkami všech generací, a aby jeho přínos našemu skautingu byl proto stále připomínán také naší mladé a nastupující skautské generaci. To je hlavní důvod, proč jsem se rozhodl Kaye pět let po jeho smrti připomenout.*

Kay zasvětil svůj život masarykovskému humanismu, demokracii, pravdě, skautskému hnutí a odporu proti komunistické totalitě. Dokázal shromáždit a publi-

kovat základní informace a data o skautech a skautkách, kteří se v souladu se svým Svojsíkovským skautským slibem postavili proti komunistické totalitě, zúčastnili se odporu a odboje proti komunistické diktatuře a za tuto svou činnost skončili v komunistickém vězení a někteří dokonce na popravišti. Velmi kriticky a objektivně zdokumentoval, doložil, zhodnotil a interpretoval konání, selhání a destrukční úlohu skautů-komunistů a jejich schizofrenní jednání nejen ve vztahu ke skautskému hnutí, ale k celé naší společnosti během dlouhé historie našeho skautingu a Československé republiky včetně dění při obnově a sebe-likvidaci Junáka v době tzv. *pražského jara*, tedy v letech 1968–1970, a tehdejšího neblahého působení skautů-komunistů a jejich stranických skupin a nejen jich. Zaujal i kritický postoj ke třetí obnově Junáka od listopadu 1989, která rovněž nebyla prosta již po několikáté v historii našeho skautského hnutí opakovaných chyb a omylů, a k nesmyslnosti filozofie „*co jsme si, to jsme si, teď jsme zase bratři*“. Veškeré tyto údaje a informace Kay publikoval v několika knihách, na CD a v řadě článků a přednášek nejen pro skauty, ale i pro veřejnost. Kayovy texty tak svým způsobem v podstatě navazují na pět sborníků, které vydala dokumentační skupina Skautského oddílu Velená Fanderlika. Tyto sborníky se soustředily především na úlohu a působení StB při sledování a likvidaci skautského hnutí v Československu a na několik inscenovaných soudních procesů se skauty a předními skautskými činovníky, vedených za účelem likvidace a diskreditace skautského hnutí. Kay rovněž stál u zrodu Skautského oddílu Velená Fanderlika.

Kayovo dílo také tvoří cenné podklady pro mladé skautské badatele, kteří se věnují historii českého a československého skautingu se speciálním zřetelem na krizová období a zánaky a obnovy našeho skautského hnutí. Kay už za svého života byl vyhledávaným konzultantem a rádcem studentům, kteří se ve svých bakalářských, diplomových a podobných pracích zabývali některými dílčími, zejména krizovými obdobími historie našeho skautingu. Většina těchto prací je dostupná na webových stránkách vysokých škol, na kterých byla vytvořena, a Skautského institutu ABS. Kayovo rozsáhlé historické dílo bylo ve své většině ještě za jeho života publikováno a je rovněž zčásti dostupné na internetu a v úplném rozsahu v SI ABS. Vedle řady článků a přednášek jde především o tato tři základní díla: *Se štítím a na štítě. Nezradili skautský slib* (Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Praha 2000), *Stručné dějiny českého skautingu v období 1968–1970* (ČIN Praha 2003), a *Komunismus a skauti-komu-*

nisté, *Může snad někdy pro některé skauty neplatit první a desátý skautský zákon?* (ELŠ a ČIN Praha 2014). Poslední z uvedených publikací byla rovněž vydána jako CD v roce 2009

Karel Lešanovský – Kay

Vlasta Lešanovská – Aťka Markýza

Kayův odkaz pečlivě střeží jeho oddaná manželka a členka Svojsíkova oddílu Vlasta Lešanovská – Aťka Markýza, (*19. října 1928), věrný to Kayův životní partner, bez jehož lidské a morální podpory, mimořádného pochopení a trpělivosti by Kay jen stěží naplnil své dílo. Aťka se letos dožívá devadesáti let. Také jí patří náš obdiv a dík a samozřejmě blahopřání, které si plně zaslouží.

Roudnice nad Labem, únor 2018

Jiří Čejka – Péguy, ŘSV

Za Aťčinu fotografii děkuji Kayovu pravňukovi Jaroslavovi a za její technické zpracování bratrovi Mgr. Jakubu Červenkovi – Čerwovi. Kayovu fotografii poskytl bratr Ing. Zdeněk Navrátil – Fetišek, ŘSV, který rovněž zkvalitnil text svými připomínkami. Všem třem děkuji za jejich spolupráci. Děkuji také bratru PePovi Přechevi za grafickou úpravu textu.

Zajímavé zprávy

V Křišťanově ulici byla odhalena pamětní deska Jaroslavu Foglarovi - Jestřábovi

Ve čtvrtek 5. dubna byla v Křišťanově ulici 817/18 na Praze 3 odhalena pamětní deska Jaroslavu Foglarovi.

Br. Jestřáb na Žižkově vedl svůj skautský oddíl a v této ulici žil v letech 1978–1999. Letos v červenci navíc budeme slavit 111 let od spisovatelova narození.

Pamětní desku společně se starostkou městské části Praha 3 Vladislavou Hujovou odhalil také Tomáš Šídlo, předseda správní rady Skautské nadace Jaroslava Foglara, a Josef Výprachtický, starosta Junáka.

„Dílo Jaroslava Foglara ovlivnilo celé generace chlapců i dívek, kteří vyhledávali klubovou činnost, varovaly před nevhodným chováním a pomáhaly slabým a bezmocným. Jsem přesvědčená, že Žižkov se stal pro spisovatele inspirujícím místem a mnoho lokací v jeho knížkách nese jeho charakter,“ dodává starostka Hujová.

Skautská nadace Jaroslava Foglara získala v roce 2017 Foglarův byt v Křišťanově ulici, který byl téměř 18 let zabezpečený.

Nyní je po dlouhé době byt otevřený pro veřejnost a zájemci si ho mohou prohlédnout po domluvě a vyplnění formuláře na stránkách skautské nadace (<https://skautskanadace.cz/>).

Zdroj:

<http://www.praha3.cz/radnicni-noviny/v-kristanove-ulici-byla-odhalena-pametni-deska-jaroslavu-foglarovi-n266323.htm>

Viz též:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_Foglar

Navždy odešli

Zemřela sestra Alenka Mašková

S hlubokým zármutkem oznamujeme, že v sobotu 17. března 2018 navždy ukončila svoji skautskou pouť českořebovská sestra

Alena Mašková (nar. 10. 9. 1932).

Členka Svojsíkova oddílu, dlouholetá aktivní vedoucí českořebovských oldskautů, čestná členka Okresní rady Junáka v Ústí nad Orlicí a také aktivní členka střediska JAVOR.

Poslední rozloučení se sestrou Alenkou proběhlo v úterý 27. března 2018 ve 12 hodin v českořebovském krematoriu.

Čest její památce!

<https://krizovatka.skaut.cz/clanky-na-webu/3832-zemrela-sestra-alenka-maskova>

Bratr Miroslav Stárek - Dědeček (3. 11. 1929 - 7. 4. 2018) odešel navždy

Bratr Dědeček se narodil v Českém Brodě v době, kdy republice vládl Tomáš Garrigue Masaryk. Chtěl se stát prodavačem obuvi, tehdy však platilo, že prodavač musí ovládat i řemeslo, aby výrobkům rozuměl. Závěr války proto strávil v učení v Baťových závodech ve Zlíně, kde se vyučil spodkařem, a ševcovině se pak věnoval celý život.

Po skončení války jej oslovil skauting. Stal se členem skautského oddílu a již po krátké době vedl tábor u Řevničova, na který vždycky rád vzpomínal. Po zákazu skautingu v padesátých letech se věnoval především své rodině, volejbalu a turistice.

Po obnově Junáka v roce 1968 se opět vrhl do práce. Stal se Akelou - vůdcem smečky vlčat.

Po dalším zákazu skautingu se naplno začal věnovat volejbalu v TJ Slavoj Český Brod jako hráč, později i jako trenér a rozhodčí. Dodnes někteří pamatují legendární větu "tu síť napněte podle Stárka..." stejně jako skutečnost, že při soudcování zápasu raději "zařízí" českobrodské, než by vzbudil stín pochybnosti o své spravedlivosti a nestrannosti. Po další obnově skautingu po Sametové revoluci začal znovu aktivně skautovat. Dlouhá léta vedl skautské středisko Ing. Ládi Nováka Č. Brod, které navrhl pojmenovat po svém vzoru z poválečných let. I když se pak v pokročilejším věku vedení střediska vzdal, stále zůstával aktivním v čestném Svojsíkově oddílu Junáka, kde léta vykonával funkci rádce Polabské družiny krále Jiřího. Stále také sledoval a účastnil se dění u obou českobrodských skautských středisek.

Ještě jednu lásku kromě volejbalu a skautingu br. Dědeček měl. Po letech, kdy jeho syn Mirek ml. odrostl a vylétl z rodného hnízda, vybalil z krabic modelovou železnici. Dědečkovy mašinky a jeho záliba ve vláčkách malých i velkých se u řady lidí staly pojmem.

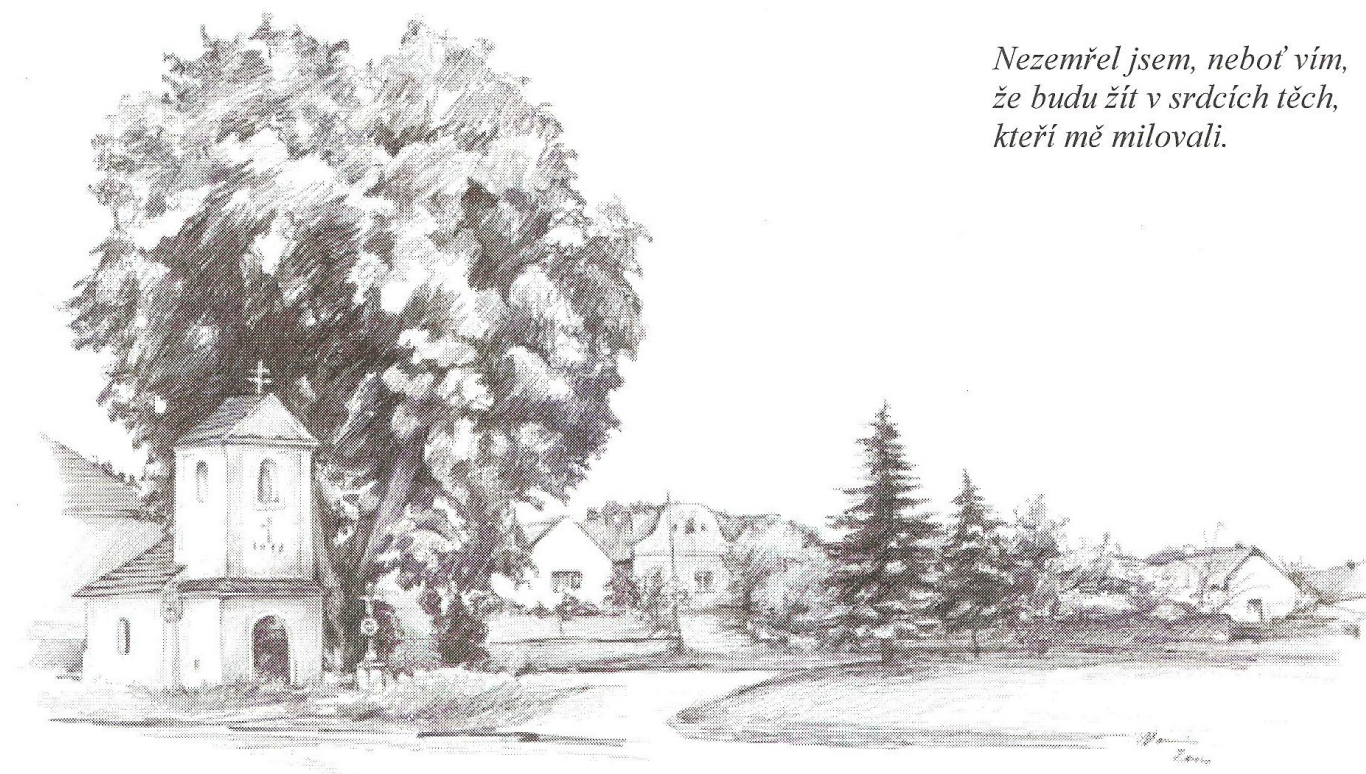
Před všemi zájmy však stála jeho rodina. Milující žena Mařenka, rovněž celoživotní skautka, s kterou prožili společně tolik desetiletí, syn Mirek se svou rodinou a další příbuzní a blízcí přátelé, s kterými se navštěvovali a kteří mu pomáhali, když po Mařenčině odchodu zůstal ve svém domě sám.

Do poslední chvíle byl aktivní, čilý a soběstačný, ještě před pár dny předváděl našim skautům, jak vypadala skautská schůzka v roce 1947. Vždycky říkal, že všechno podstatné, co v životě potřeboval, jej naučil skauting.

Jeho odchod jsme nečekali. Ale věříme, že i díky tomu, co nás br. Dědeček naučil, ať v rodině, ve skautu, na volejbalu nebo jinde, dokážeme ten plamínek, který v nás vykřesal, nést dál.

Skautky a skauti ze střediska Ing. Ládi Nováka Český Brod

K vysoce pozitivní vzpomínce se přidává oddílová rada Svojsíkova oddílu.

*Nezemřel jsem, neboť vím,
že budu žít v srdcích těch,
kteří mě milovali.*

Junák Kouřim a zarmoucená rodina oznámili, že
9. dubna 2018 ve věku nedožitých 86 let zemřel bratr

Zdeněk Černík

Rodina blízcí přátelé se s ním v úzkém kruhu rozloučili v Třebovli.

Středisko na br. Černíka, dlouholetého skauta, vzpomíná a ctí jeho památku nadále.
Taky Svojsíkův oddíl v něm ztrácí člena, který patřil k jeho zaslužilým členům.

Dic mihi aliquid, cervule - Řekni mi něco, jelínku!

Úvodem

Někdy v červenci 1951 jsem byl spolu s dalšími vězni převezen v zeleném „antonu“ z litoměřické věznice na libkovické komando u Mariánských Radčic na Mostecku. Byl jsem přidělen do cimry G6. Jenomže ti, co v té cimře žili, byli v tu dobu na odpolední šichtě, takže jsem nevěděl, na které posteli budu spát a musel jsem počkat, až se ze šichty vrátí. Po jejich návratu nastalo vzájemné představování a já jsem musel odpovědět na několik otázek, odkud jsem, kolik jsem dostal, za co, a co jsem dělal v civilu. V té cimře stejně jako na celém komandě v té době spolu žili muklové od státního soudu (**muži určeni k likvidaci**) a ostatní vězňové (Němci, kolaboranti s nacisty, kriminální případy). Velkým překvapením pro mě bylo, že na má slova, že jsem studoval chemii na fakultě chemického inženýrství Českého vysokého učení technického v Praze, se ozvalo *já taky a ještě jednou já také*. Byli to dva muklové - Josef Jelínek a Miloš Slezák. Velitelem cimry byl mladý sokol Jiří Chvála z Molitorova u Kouřimi. S jeho dcerou a dvěma vnuky jsem se zcela náhodou setkal (v roce 2015) při vyznamenávání účastníků 3. odboje. Zaslechl jsem totiž Jirkovo jméno a oslovil jsem jeho potomky. Velmi je to potěšilo. Na rozdíl od muklů od státního soudu jsem byl odsouzen jen okresním soudem pro zločin sdružení proti státu, což se projevilo mimo jiné i ve výši trestu, a tak trvalo nějaký čas, než mě muklové vzali mezi sebe. Museli mě „prověřit“. Snad k tomu přispělo, že do civilu odešel Míla Kučera ze Dřís, velký sokol, který se dobře znal s mou tetou Zorkou Kadeřábkovou z Vnoře, svého času náčelnicí Barákovy župy sokolské. Ta pak, těžce nemocná, prožila pět let svého života v komunistickém vězení. Míla ji navštívil a od ní mi přes litoměřickou věznici přišel korespondenční lístek. S Mílou jsem stále v kontaktu, občas mě navštíví (měl svého času příbuzné v blízké Vetlé), třebaže už je mu asi pětadevadesát. Požehnaný věk, což? Fárali jsme na blízkých hlubinných uhelných dolech (já na dolu Kohinoor) a vytvářeli si v rámci možností vzájemné bratrské, kamarádské a přátelské vztahy.

Mukl a skaut Josef Jelínek - Baghýra (* 8. 10. 1927 - †21. 4. 2015)

V Bulletinu „Libri prohibiti“ 5/2015 str. 13-14 se píše ... **†21. dubna 2015 zemřel Josef Jelínek - Baghýra (* 8. 10. 1927), skaut a bývalý politický vězeň, po roce 1968 exulant v Erlangenu ve Spolkové republice Německo, vydavatel edice Kolibřík, která byla určena výhradně k pašování do Československa. Spoluzakladatel Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury v Scheinfeldu a člen Společnosti Libri prohibiti, nositel vyznamenání Za zásluhy o Českou republiku.**

Josef Jelínek o sobě a svém muklovském životě vypráví ve svém soukromě vydaném spisku *Dic mihi aliquid, cervule - Řekni mi něco, jelínku / 2001/*, mnohé se dozvíme z pozoruhodné publikace *Jirky Pokorného - Ježka Družina Teplička /1992/* a z Owigova článku *Josef Jelínek - Baghýra /Věrní zůstaneme, KPV ČR 15, Z historie 3. odboje, Skautský*

oddíl Velená Fanderlika/. Odkazují zde proto na tyto publikace, které poskytují obraz o tom, co vše se dělo a odehrávalo v lágrech a komandech, kterými Baghýra prošel a posuzuje náš skauting a naši společnost v širších souvislostech. Po návratu z vězení se snažili členové družiny Teplička udržovat vzájemný kontakt. Vzpomínám si, jak mi jeden z nich, mladoboleslavský Zdeněk Toužimský, původem skaut z Roudnice nad Labem, povoláním fotograf, ukazoval několik fotek z takové sešlosti, na kterých jsem poznal právě Baghýru a pak pátera Františka Daniela Mertha, kterého jsem rovněž znal na libkovickém komandě. O páteru Merthovi jsem napsal krátkou vzpomínku *Páter František Daniel Merth* (2015), dostupnou na internetu na webových stránkách Svojsíkova oddílu a časopisu *Na dobré stopě*. Páter Merth se stal v jáchymovském lágru duchovním rádcem skautské družiny Teplička. Z Baghýrova spisku evidentně vyplývá, jaký pozitivní vliv na něj i na ostatní měl charismatický páter Merth a jak dokázal výrazně ovlivnit jejich další život. Druhou výraznou osobností, s níž navázal Baghýra úzký osobní kontakt, byl děčínský skaut Karel Lešanovský - Kay. Kay neskončil v komunistickém vězení, ale lze ho na základě jeho činnosti považovat za disidenta, který byl za svou činnost oceněn ministrem obrany ČR *Pamětním odznakem účastníka odboje a odporu proti komunismu*. Sovětská okupace Československa 21. srpna 1968 způsobila, že Baghýra odešel do exilu do zápaoněmeckého Erlangenu, kde žil až do své smrti. Pochopitelně po listopadu 1989 byl častým hostem ve své vlasti. Po listopadu 1989 jsem získal adresu pátera Mertha a napsal jsem mu do Strašína, kde působil. Odpověděl mi krátce před svou smrtí, že se na mě pamatuje jako na chemika. Zdůraznil, že právě na skauty bylo ve vězení spolehnutí, protože jinak mezi vězni bylo mnoho bonzáků, kteří za získání jakýchkoliv výhod zaprodali spoluvězně.

Baghýra plní skautský slib

Baghýra podobně jako mnozí další skauti a skautky přijal dobrovolně svůj skautský slib ve Svojsíkově znění za vlastní závazek povinnosti vůči republice a naplnil tak první bod skautského slibu *Milovati vlast svou, republiku Československou, a sloužiti jí věrně v každé době*. Již za druhé světové války se jako mladíček zapojil do protiněmecké činnosti ilegální organizace *Věrný pes*, která měla svůj skautský podtext. V roce 1946 jej jako příslušníka domácího odboje (za osobní statečnost) vyznamenal prezident republiky Edvard Beneš za osobní statečnost před nepřitelem československou vojenskou medailí „*Za chrabrost*“.

Je zcela logické, že se po únorovém komunistickém puči v roce 1948 podobně jako mnozí další, postavil Baghýra proti komunistickému režimu. Vydávání a distribuce protikomunistických letáků byly prozrazeny a Baghýra se ocitl před státním soudem. Odsouzen byl na šest let, z nichž kratší část strávil na těžbě uhlí, delší část pak v jáchymovském lágru. Já jsem zažil Baghýru několik měsíců na libkovickém komandě lito-měřické věznice. Tehdy tam byl počet muklů od státního soudu poměrně vysoký. Počet muklů od okresního či krajského soudu byl poměrně nízký. Muklové se vhodným způsobem sdružovali a vzájemně podporovali. Ti starší, zkušenější a vzdělanější, se snažili vzdělávat a vychovávat nás mladší. Všichni jsme tehdy byli přesvědčeni, že komunistický režim brzy padne. Mně věkově blízký byl Olda Jež z Vratimova, který již nefáral, ale pracoval v prádelně. Olda měl zájem o chemii a tak jsem ho učil organickou chemii, kterou jsem tehdy ovládal, aniž bych k tomu potřeboval nějakou učebnici. Olda si pečlivě zapisoval, co jsem mu vykládal, dokonce si obstaral první díl Lukešovy Organické chemie. Pak

došlo k nečekané mimořádné události a ta, možná, způsobila, že okamžitě byli všichni muklové od státního soudu transportováni podle ústního podání jednoho mukla do borské věznice (zatímco v publikaci o družině Teplička se píše o věznici v Mostě), a odtamtud do jáchymovských lágrů. Mezi nimi byl také Olda Jež. Blok se zápisy a učebnice organické chemie zůstala u jednoho Němce, který s Oldou pracoval v prádelně. Na lágru působil kolaborant, kterému jsme říkali Atom, povoláním drogist, který předstíral, že dělá nějaký výzkum pro uhelné doly a tak tam měl malou laboratoř. U doktora občas vyloudil trochu tinktury amary, která obsahovala alkohol. Měl možnost dostat se občas do mostecké věznice a obstarat si odtamtud nějakou odbornou literaturu. Od toho Němce z prádelny vymámil Oldovu učebnici chemie a údajně ji přes někoho z mostecké věznice prodal za alkohol. A tak mně po Oldově odjezdu zůstal jen jeho blok poznámek, který jsem si přes brigádníka nechal poslat domů. Po pádu totalitního režimu jsem na ústředí KPV ČR získal Oldovu adresu a po čtyřiceti letech jsem mu blok poslal s příloženým dopisem. I když jsem Oldovu odpověď urgoval, dodnes se mi neozval, bohužel. Nás muklů pak zůstalo v Libkovicích jen pár. Šlo o politické vězně odsouzené okresními a krajskými soudy, mezi kterými byl František Štěrba z Mikulova, se kterým jsem se velmi sblížil. Je docela možné, že důvodem odsunu muklů do Jáchymova nebyla ona mimořádná událost, jak jsem si myslil, ale způsobil to nedostatek muklů pro práci v jáchymovských uranových dolech. Mám schováno několik jeho dopisů, které mi poslal prostřednictvím brigádníka ze šachty. Bohužel jeho stopa pak mizí.

Nepodařený útěk

Chtěl bych se pokusit krátce zmínit onu mimořádnou událost. Šlo o neúspěšný pokus o útěk dvou muklů - Františka Bíma a Stanislava Ouředníka. Na libkovickém komandě bylo zavedeno, že v době, kdy vězňové nefárali, vykonávali různé práce v prostorách komanda, občas také mimo ně. František se Standou pracovali mimo lágr na výkopu, který měl snad vést vodovodní potrubí do komanda. Chodil s nimi jeden ozbrojený dozorce - bývalý horník. Nosili místo vězeňských šatů více méně civilní oblečení, podobné tomu, které používali na šachtě, takže v podstatě byli k nerozeznání od civilů. V ten osudný den procházel kolem jejich pracoviště pohřeb, na který se dozorce díval. Oni ho trochu přitukli, vzali mu revolver a utekli. Bohužel každý utíkal jinam, František někam do Flájí a Standa do vnitrozemí. Byl vyhlášen poplach, proveden zátah. Františka stihli zajmout ještě týž den v noci. Standa unikal, ale asi za čtrnáct dní byl chycen při pokusu o přechod hranic. Proč to vím? Setkal jsem se s oběma v litoměřické věznici, kde čekali na soud, a já měl výstup. František v litoměřické věznici dělal chodbaře a tak mi mohl všechno vyprávět. Se Standou jsem mluvil jen přes dveře cely. Byl na samotce a měl půst. Informace o Standovi zcela mizí, zatímco František, který strávil řadu let v Leopoldově, koncem šedesátých let emigroval. Nakonec dožil v Curychu. Do Československa začal jezdit po listopadu 1989. Od té doby jsme byli v osobním i písemném kontaktu. Byl jsem spolu s Františkovým a mým přítelem dr. Zdeňkem Poustou přítomen ukládání Františkovy urny do rodinného hrobu na libotenickém hřbitově u Roudnice nad Labem. František byl podřipský rodák, takže jsme k sobě měli blízko. Následující den po neúspěšném Františkově a Standově pokusu o útěk byli všichni muklové od státního soudu deportováni do věznice Na Borech či do Mostu (?) a odtamtud do Jáchymova, jak jsem se později dozvěděl.

Mezi těmito mukly samozřejmě byl také Josef Jelínek - Baghýra. Nevěděl jsem, že po okupaci Československa ruskými vojsky v roce 1968 emigroval. Osobní i písemný kontakt s ním jsem obnovil až po listopadu 1989. Ten trval až do jeho smrti.

Baghýra mezi skauty v Praze a v Kolíně

Nahrával jsem si po listopadu 1989 na magnetofonové pásky některé rozhlasové především skautské pořady (zejména na stanici Praha 6 - Svobodná Evropa), mezi nimi i vyprávění pátera Františka Daniela Mertha a po jeho smrti také pořad o páterovi. V klubovně KPV ČR 15 v pražské Revoluční ulici, kde se pravidelně schází pražská družina Skautského oddílu Velená Fanderlika, jsem pak přetáčel Baghýrovi tyto nahrávky pro něho. Tam jsem také poznal muklyni Zdenu Hnátkovou - Kastelánku, která byla svého času spolužačkou Baghýry. Krásné vzpomínky jsem si odnesl z kolínského sněmu Skautského oddílu Velená Fanderlika, kde jsme mnohé chvíle prožili v četných diskusích společně Baghýra, Kastelánka, děčínský Karel Lešanovský - Kay a já samozřejmě spolu s dalšími členy oddílu. Baghýra mi tehdy přivezl a věnoval několik sbírek básní pátera Mertha, o jejichž vydání se zasloužil.

Baghýra byl odkojen skautingem, po válce působil jako vůdce vlčácké smečky, později, zejména po listopadu 1989, svými články a úvahami přispíval do muklovských, skautských i jiných časopisů a sborníků. Nám přispěl několika články do sborníku *Skautský oddíl Velená Fanderlika - svědomí českého skautingu* (2009), který díky skautkám Jitce Radkovičové a Zuzce Novákové je k dispozici na CD a na internetu. Baghýra dožil v německém městě Erlangen. Mimo jiné působil v Československém dokumentačním středisku nezávislé literatury v Scheinfeldu. V bulletinu *Libri prohibiti* 5/15 (2015) se uvádí, že byl jeho spoluzakladatelem. Ze slov Kastelánky a Kaye plyne, že mezi nimi a Baghýrou vzniklo velmi pevné pouto, které přerušil až jejich odchod na věčnost. Při telefonických rozhovorech s Kayovou manželkou Aťkou, členkou Svojsíkova oddílu, často nejen na Kaye, ale i na Baghýru a Kastelánku vzpomínáme. I ty večery plné zajímavých rozhovorů, které jsem strávil s Baghýrou na libkovickém komandě v cimře G6, patří k nezapomenutelným. Škoda, že jich nebylo více. Jejich náhlé a nečekané ukončení a přesun Baghýry a ostatních od státního soudu nás, kterých se to netýkalo, velmi poznamenalo a hluboce zasáhlo. Mnohé se poté totiž na libkovickém lágru změnilo zejména v mezilidských vztazích.

Baghýra - člověk, skaut, mukl

Baghýra byl zásadový člověk, mukl, skaut a velký a oddaný vlastenec, který se snažil nazývat vše správným jménem a nebrat si přitom žádné servítky. V žádném případě však nebyl nacionalistou. Skautský slib ve Svojsíkově znění byl pro něho celoživotním závazkem. Je proto zcela logické, že již ve svém mládí byl účastníkem nejprve protinacistického, ale později také protikomunistického odporu a odboje. Za své zásluhy byl vyznamenán prezidentem Benešem a prezidentem Havlem. V době, kdy v ruskými vojsky okupovaném Československu probíhala tzv. normalizace, žil jako exulant v Západním Německu a sehrál významnou roli ve svém působení proti komunistické totalitě a svým způsobem přispěl k jejímu pádu. U vědomí toho navštěvoval naši republiku po listopadu 1989, kde však zažil nejen mnohá překvapení, ale i četná zklamání, jak o tom zcela otevřeně psal ve svých člancích. Obávám se, že zklamání z československého a českého polistopadového vývoje ho provázelo až do posledních dnů jeho života. Myslím, že se vytvořil

významný skautský tandem Josef Jelínek - Baghýra a Karel Lešanovský - Kay, který výrazným způsobem přispěl do naší protitotalitní literatury. Oba totiž jako skauti byli *stejně krve*, jak to chápe Rudyard Kipling ve své *Knize džunglí*. Jinak by to snad ani nebylo možné. Baghýra díky svým technickým možnostem nepochybně pomohl ke zpracování některých Kayových publikací. Kay mimo jiné napsal na základě rozeslaných dotazníků a vlastních studií v příslušných archívech pozoruhodnou publikaci *Se štítem a na štítě, Nezradili skautský slib* (2000). Shromáždil tak údaje o několika stech skautů a skautech, kteří byli za svou protikomunistickou činnost odsouzeni a vězněni. Kay svůj spis považoval za otevřený a předpokládal, že bude stále doplňován. První doplněný seznam byl ústředím Junáka zájemcům distribuován v roce 2004.

Vilém Prečan o skautingu a komunismu

Historik Vilém Prečan, se kterým Baghýra spolupracoval v Scheifeldu, napsal v úvodním textu uvedené Kayovy knihy mimo jiné *Zásady skautského hnutí a lidské postoje, vštěpované každé skautce a každému skautovi, pocitoval komunistický režim jako bytostně nepřátelské. Byly protichůdné komunistické ideologii a totálnímu nároku, který si komunistický režim činil na každého občana. Jejich šíření muselo být znemožněno a spolu s nimi museli být zneškodněni ti, kdo byli oceňováni jako protivníci, ti, kteří nebyli ochotni se podrobit či by se mohli postavit na odpor, nebo se skutečně zapojili do protikomunistického odboje. Kniha je rozsáhlou dokumentací o soudní persekuci českého skautingu, jeho funkcionářů a aktivistů, i těch, kdo prošli skautskou výchovou a byli nositeli jeho myšlenek, byli oddáni svobodě, zásadám lidskosti, bratrství, hájili právo na samostatné myšlení a rozhodování ...*

Baghýra hodnotí

Baghýra přispěl do námi připraveného výše citovaného sborníku *Skautský oddíl Vělna Fanderlika - svědomí českého skautingu* dvěma kritickými články (a) *Skauting ve vězení*, str. 133-136 a (b) *Skauti v kriminále*, str. 137-142. Po pravdě řečeno, podobné závěry, týkající se naší poválečné nekomunistické i komunistické politické sféry lze nepřímo odvozovat či vyvozovat a interpretovat také z paměti Prokopa Drtiny, významného poválečného člena Československé strany národně-socialistické a tehdejšího ministra spravedlnosti *Československo můj osud* (1982/1992), i když sám Drtina nastalou situaci takto kriticky neinterpretuje a selhání nekomunistických politiků zcela otevřeně nepřiznává. Spíše píše jen o zklamání? V tomto smyslu mu proto příliš nerozumím. Za pozornost stojí objektivní a velmi kritická charakteristika té doby, prezentovaná v člancích politologa Stanislava Balíka - Ježka, vůdce Jesenické LŠ. Drtinův text lze v podstatě proto dodatečně interpretovat nepřímo, zatímco Ježek přímo potvrzuje slova Baghýrova. Baghýrova velmi kritická slova se vztahují rovněž k obnově skautského hnutí a Junáka z let 1968-1970 a v období po *sametové revoluci*. Také v tomto případě Baghýra velmi ostře a nekompromisně vyslovuje své výhrady. Odkazují zde čtenáře na oba výše uvedené Baghýrovy články. Konec konců, po pravdě řečeno, Baghýrova kritika se netýká jen obnovy skautského hnutí, ale v širších souvislostech i problémů, omylů, selhání a chyb spojených s obnovováním demokratické společnosti v Československu.

Několik citací z Baghýrových článků

Dovolím si zde uvést jen několik myšlenek z citovaných Baghýrových dvou článků: ... Já měl to štěstí, že jsem se za protektorátu nějak přimotal do Káčat - čili Klubu českých turistů. A tam jsem se dostal do oddílu Pepíka Zikána. Rychle mi došlo, že si tu vlastně Bobr pěstuje ilegální skauting se vším všudy, jenom bez těch vnějších atributů. Ale skládali jsme odborky, lovili Tři orlí pera a na tajno, za přítomnosti jenom vybraných, skládali skautský slib včetně věrnosti Československé republice. Pod Bobrovým vedením jsem dokonce koncem války založil vlastní družinu, jejíž členy jsem pomalu připravoval na dobu svobodného skautingu. Všichni jsme si také „omočili“ v pražském Květnovém povstání - já bezprostřední blízkosti našeho bydliště - na Trojském mostě. „Napařili“ mi za to Medaili za chrabrost a o dva roky později už jsem zase byl zrádce lidu, nohsled kapitalistů a Státní soud mi „napařil“ šest let těžkého žaláře. A že prý jsem jako skautský vůdce kazil mládež.

Snad je tedy legitimní, když se trochu zamyslím, v čem je „zakopán pes“ a proč právě skauting - přes určitá trapná selhání jeho některých špičkových činovníků - byl schopen vychovat většinu onoho malého zlomku národa, který byl statečný a za který se ten zbabělý zbytek, když nám zase řízením osudu svoboda spadla do klína, schovali.

Často jsme se sami divili, jak vzájemně naprosto neznámí vězňové rychle poznávali, že jsou oba skauti, a tak mohlo odpadnout ono jinak nutné vzájemné otukávání a prověřování ... Prostě skauting to není jen uzlování, pár táborových staveb... Skauting začíná od té nadstavby... Proto také skauting není nějaká perioda v lidském životě, ale doživotní vyznání - a to se na člověku podepíše a vyzařuje z něho...

Prečan má pravdu. Jím uvedené vlastnosti skutečně charakterizují skautskou výchovu a tím, že je komunismus považoval za smrtelně nebezpečné pro svou ideologii, vystavil sám sobě vysvědčení. Když vyčíslíme počet skautů k počtu obyvatel a počet „odsezených let“ neskautů v době věznění skautů, dostaneme až neuvěřitelné číslo potvrzující míru nenávisti i strachu bolševiků před skautingem.

Skauting provozovaný za podmínek koncentračního tábora je samozřejmě netypický a přizpůsobený možnostem. Důraz je kladen téměř výlučně na duchovní stránku - až na několik málo výjimek... V době, kdy člověk ztratil vše, je ponižován na každém kroku a sražen na úroveň otroka, kdy sebeblbější bachař má nad jeho životem a zdravím absolutní moc - tehdy čerpá sílu z toho, co mu v mládí dal skauting. Po dlouhé měsíce mu může bachař podvázat návštěvy rodinných příslušníků, zakázat dopisy, všemožně ho týrat, oddělit ho samovazbou či korekcí od ostatních vězňů - to jediné, kam „nedosáhne“, je buď hluboká víra v Boha, nebo - skauting.

Co dělal vůdce skautského oddílu - který je přece také svým způsobem učitelem - jinak? Především formoval charakter svých svěřenců. Budil v nich radost z „každodenního dobrého činu“, důsledně dbal, aby silnější pomáhal slabšímu..., místo šovinismu učil, že skaut je bratrem každého skauta... Nejen že to nevedlo k redukovanému vlastenectví, ale naopak k vlastenectví bez velkých slov a mávání fangličkami. Vlastenectví, které vytrvalo i v dobách, kdy „šlo o krk“ a kdy ti s fangličkami byli dávno ve sklepech. Snad existuje vysvětlení: Vůdcem oddílu se stane člověk s přirozenou autoritou a odpovídajícím charakterem a teprve jako takto identifikovaný jde na Lesní školu či do různých kurzů pro vedení oddílů. Oproti učitelům ve škole spočívá zásadní

rozdíl v tom, že ti napřed vystudují pedagogiku a teprve pak se ukáže, jestli jsou záčkům pro legraci, nebo zda jsou skuteční pedagogové.

Když naši letci dorazili do Anglie, jejich vůbec prvním činem bylo požádat o registraci jako československý exilový skauting. Nepodařilo se mi zjistit, jak byl tento základní oddíl silný, kolik oddílů existovalo i u pěšáků či tankistů, ale je skutečností, že většina s námi zavřených důstojníků-západáků prošla skautskou výchovou.

Když v roce 1968 přišli Rusáci, tak jsem sbalil rodinu a šel do exilu. Na další protektorát včetně věznění na Borech už jsem neměl nervy. Čekali jsme kdovíjaké potíže, ale všechno probíhalo hladce a časem jsem dokonce našel kontakt na krajany, kteří byli ochotni proti komunismu také něco dělat. S historikem dr. Prečanem, spisovatelem Vladislavem, Grůšou, Tigridem, Medkem a dalšími jsme tu na zámku hraběte Schwarzenberga v Scheinfeldu založili Dokumentační středisko československého samizdatu, kde jsme se starali o rozmnožování a rozesílání „ineditní“ literatury našim zahraničním nakladatelstvím, institutům slavistiky západních univerzit, proslulým knihovnám (British Library, Knihovna kongresu USA atd.) Mnoho takto uveřejněných knížek bylo přeloženo do cizích jazyků a československá literatura se stala náhle na Západě pojmem. Snad tohle také trochu přispělo k Nobelově ceně pro českého básníka.

A tak se stalo, že mi v roce 1998, k osmdesátému výročí republiky, prezident Václav Havel tak nějak zarámoval život Medailí za zásluhy... Když jsem seděl ve Vladislavském sále na Hradě a víceméně zděšeně koukal, kam jsem se to dostal, tak mi táhlo hlavou, jakou to vlastně mám vlast. Celý život se snažíš chovat se jako opravdový skaut, věříš stejným ideálům a jednou tě ta tvoje vlast málem zamorduje v uranových dolech a o pár let později ti prezident dává medaili a říká „hodnej, hodnej“. Někdy dělá osud pěkné kotrmelce.

K těmto Baghýrovým slovům není třeba cokoli dodávat. Snad přece jen velice důležitou poznámku. Skaut a mukl Josef Jelínek - Baghýra splnil svůj skautský slib a vykonal mnoho prospěšného pro náš skauting a pro naši společnost a republiku. Neměl by být zapomenut!

Závěrem

Zakladatel našeho skautingu Antonín Benjamin Svojsík v roce 1938 krátce před svou smrtí po návratu ze Sovětského Svazu prohlásil, že „**totalita vylučuje skauting a skauting vylučuje totalitu**“. Jakoby předvídal tragický osud Československé republiky a českého a československého skautingu, kterými byly nástup nacistické a po ní komunistické totality, jež vedly k likvidaci demokracie v naší zemi, zákazu skautingu, deportacím do koncentračních táborů a popravám odpůrců obou těchto režimů a holokaustu. Skauti a skautky, vědomi si Svojsíkova skautského slibu, ve své většině zachovali věrnost roublice a sloužili jí věrně mnozí i za cenu obětí nejcennějších - vlastních životů. V našem skautském hutí ovšem také působili skauti-komunisté a skauti-spolupracovníci StB. Činnost těch prvních popisuje děčínský Kay ve svých publikacích, těm druhým je věnována pozornost v pěti sbornících SOVF, zpracovaných dokumentační skupinou Skautského oddílu Velen Fanderlika (Orel, Owigo, Pedro, Kim et al.). Historie našeho skautského hnutí se píše především ve střediscích, oddílech, smečkách a rojích. Přesvědčil jsem předsedu Historické komise Cida, aby tato slova vložil do svého projevu na sněmu Junáka v roce 1990. On tak učinil, ale setkal se s nesouhlasem A. Suma. Jak dokládají četné zprávy, články a další publikace i rozhlasové a televizní pořady, tam

„dole“ skauti a skautky ve své většině totiž v těch krizových obdobích obstáli se ctí. Objektivní kritické komplexní zhodnocení více jak stoleté historie naše skautského hnutí však stále chybí. Snad se jednou stane předmětem studia kvalifikovaného skauta-historika nebo diplomanta či doktoranda příslušného oboru? Některé dostupné vysokoškolské i středoškolské práce, zaměřené zatím spíše jen na některá zejména dílčí krizová období, tomu nasvědčují. Jistým problémem je tzv. *orální historie*, které se v často v těchto pracích využívá. Pamětníci se vyslovují k minulosti značně vzdálené a jejich *paměť* nezaručuje objektivitu jejich slov. Mnoho dokladů a jiných písemností a movitých materiálů bylo zničeno, ty, které „přežily“, jsou rozptýleny zejména mezi oldskauty a jejich přehledná evidence není k dispozici. Skautský institut ABS podniká v těchto souvislostech příslušné kroky. Věřme, že bude úspěšný.

Skauting v národním i světovém měřítku je jako výchovné hnutí mládeže a svým způsobem i dospělých ve svém působení nezastupitelný a nenahraditelný. Právě proto je pro totalitní režimy všeho druhu nepřijatelný, jak to dokládá jeho více jak stoletá historie. Lidstvo je svým způsobem nemocné. To ovšem znamená, že také celá lidská společnost je nemocná. Konec konců, dokládají to střety, konflikty a lokální války atp., ať už na podkladě ideologických a politických, náboženských, národnostních, ekonomických a dalších příčin. Skauting je světové výchovné hnutí, zaměřené především na výchovu mládeže, jehož filozofie je založena na duchovních mravních principech, humanismu a na světovém bratrství bez rozdílů barvy pleti, náboženských i třídních. Oprávněnost své existence dokládá více jak stoletá historie světového skautského hnutí, opírající se o tři základní principy, skautský zákon a skautský slib a o zásadu *Jednou skautem – skautem navždy*. Není proto pochyb, že lidská společnost a každý lidský jedinec skauting potřebují. A ten se opírá ve svém působení právě o jedince typu Josefa Jelínka – Baghýry. Kéž by jemu podobných lidí měla společnost co nejvíce!

Roudnice nad Labem, prosinec 2017

Jiří Čejka ŘSV

Bratru ing. Zdeňkovi Navrátilovi – Fetiškovi, ŘSV, děkuji za věcné připomínky a komentář k mému textu. Bratru Josefu Přečovi – PePovi děkuji za grafickou úpravu textu. (Zde je úprava přizpůsobena Zpravodaj SO – pozn. Kamzík.)

Před uzávěrkou

Otec Miloše Formana – Rudolf Forman, skaut, odbojář za II. světové války.

Čeští skauti v projektu Hrdinové války pátrali po osudech rodičů světoznámého režiséra Miloše Formana.

Tatínek Rudolf byl účastníkem protinacistického odboje a významným čáslavským skautským vedoucím. Když bylo Milošovi osm let, viděl tatínka naposledy, maminku naposledy spatřil o dva roky později.

Oba totiž postupně zatkl Gestapo. O osiřelého chlapce se staral strýc. Na svých webových stránkách má Miloš Forman ofocený svůj dopis Ježíškovi na Vánoce 1940. Kromě šály, bot, kabátku, knížky, penálu či pastelek zmiňuje na konci ještě jedno velké přání: "A aby se vrátil Tatík domů."

Ten však putoval z vězení do vězení, zakusil i Pankrác či deset měsíců samovazby ve Zhořelci u Budyšína.

"Ve vězení věděl, že se z něj už nedostane, protože měl špatný profil: veřejný, pracovník, benešovec, skaut, socialista, Český bratr. Nikoho při výslechu neprozradil, vinu bral na sebe a odevzdaně nesl svůj úděl, ve vězení byl vzorem a oporou pro spoluvězně," popisují jeho statečnost skauti ve svém textu na:

<https://www.hrdinovevalky.cz/person/forman-rudolf/>.

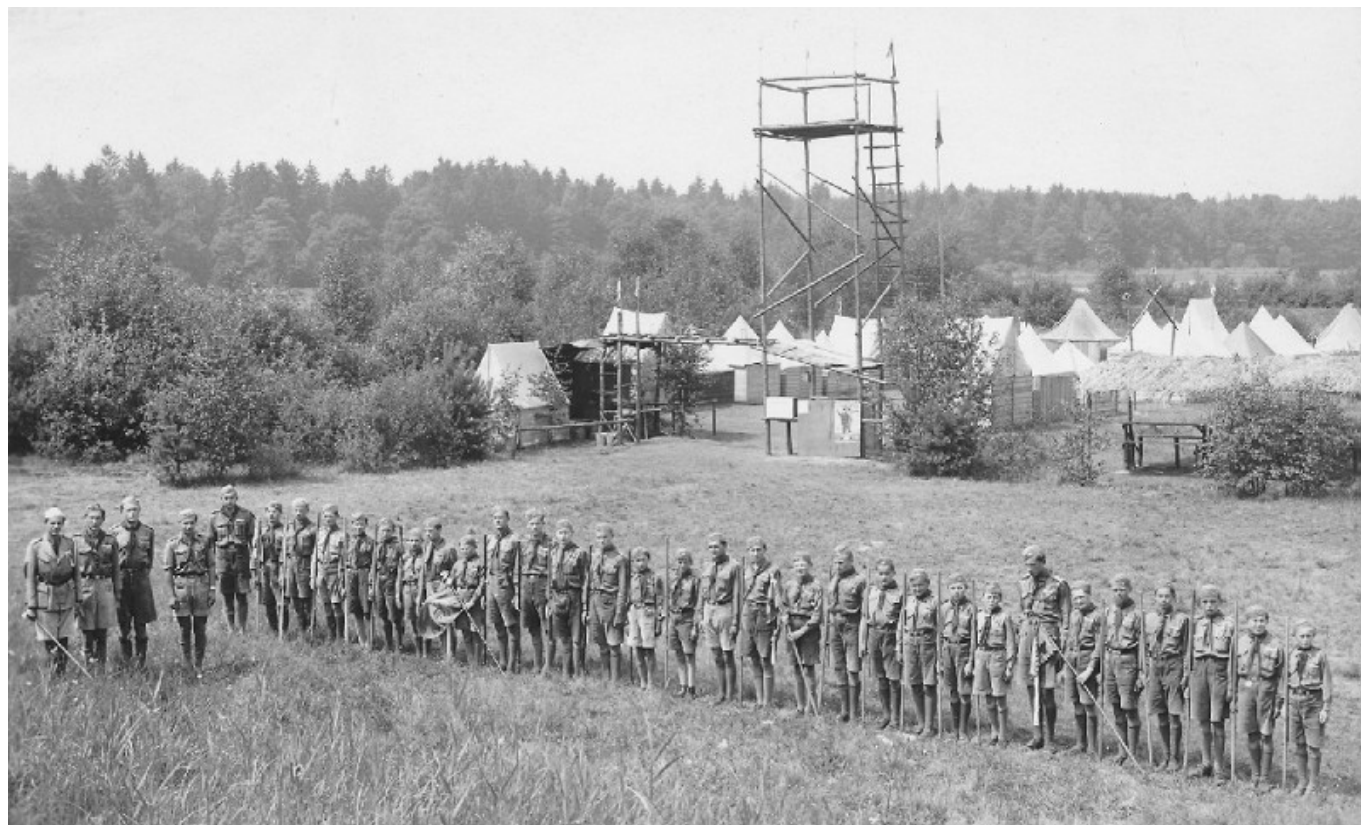
Otcovi spoluvězni vzpomínají na Rudolfa Formana jako na hrdinu: "Patřil k nejstatečnějším lidem našeho národa. Byl čistý svým životem, miloval národ, posiloval slabé a pomáhal, kde mohl."

Rodiče Formanovi zemřeli na tyfus v nacistických koncentračních táborech.

Obrázek:

Skautský tábor II. oddílu Čáslav u Máchova jezera (1937)

archiv Junák, Skautský institut:

NOVINKY SVOJSÍKOVA ODDÍLU

Příspěvky zasílejte buď písemně na adresu:

anebo elektronicky redaktorovi na e-mail:

Interní informace

Vladislav Jech
Jilovská 46
252 44 Psáry

vjech.kamzik@volny.cz

Určeno pro potřebu Svojsíkova oddílu, distribuováno do jeho družin; v případě použití výňatků, odkazů apod. žádáme důsledně uvádět zdroj, tj. ročník, číslo a stranu ZPRAVODAJE, odkud bylo čerpáno!